

Obvodný úrad miestnych národných výborov v Kľačane 1945 – 1950 (1953)

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1571_10258	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Obvodný úrad miestnych národných výborov v Kľačane	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1945 – 1950 (1953)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	1,30bm (36 kusov úradných kníh, 2 registratúrne pomôcky, 8 archívnych škatúl spisov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Obvodný úrad miestnych národných výborov v Kľačane	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Výzvu na zakladanie národných výborov ako orgánov ľudovej moci pri organizovaní protifašistického boja obsahoval Ohlas Ústredného národno-revolučného výboru z marca 1942. Podľa inštrukcií ilegálnej Slovenskej národnej rady vydaných koncom roka 1943 sa sieť okresných a miestnych národných výborov rozrástla najmä v prvom polroku 1944. Rozhodujúcou etapou bolo ich prevzatie štátnej moci v obciach a okresoch na Slovensku v období SNP. Vo svojej pôsobnosti sa opierali o smernice Povereníctva SNR pre veci vnútorné č. 339/1944/I z 27. septembra 1944. Po oslobodení Československa v roku 1945 sa začína nová etapa vo vývoji národných výborov. Nariadením Povereníctva SNR č. 26/1945 Zb. n. SNR zo 7. apríla 1945 boli zriadené miestne národné výbory, na ktoré prešla právomoc, ktorú predtým	Dejiny správy pôvodcu

		<p>vykonávali obecné zastupiteľstvá, obecná rada, starosta obce a obecný notár. Na základe dočasného organizačného poriadku vydaného Povereníctvom pre veci vnútorné č. 6633/2-II/1-1945 z 15. novembra 1945 vykonávali miestne národné výbory svoju pôsobnosť prostredníctvom pléna, rady, predsedu, miestnych komisií a obvodných úradov miestnych národných výborov (ďalej MNV). Po zrušení obvodných notárskych úradov práve obvodné úrady MNV boli ustanovené ako orgány verejnej správy. Obvodný úrad MNV v Kľačane tak prevzal agendu zrušeného Obvodného notárskeho úradu v Kľačane. Do jeho územného obvodu patrilo päť miestnych národných výborov a to v Chvojnici, Kľačane, Malinovej, Solke a Vyšehradnom. Sídlo úradu bolo v Nitrianskom Pravne, v budove č. 51. V budove sa nachádzal aj archív (dnes registratúrne stredisko) a byt prednostu pozostávajúci zo štyroch izieb, príslušenstva a zeleninovej záhrady. Obvodný úrad MNV bol orgánom pomocným a výkonným, vybavoval všetky písomné podania miestnych národných výborov spadajúcich do jeho pôsobnosti ako ich výkonný orgán. Podával posudky a návrhy v odborných záležitostiach, plnil usmernenia a opatrenia orgánov MNV, príkazy, nariadenia, dožiadania dozorných orgánov a vyšších úradov. Vedúci úradu Ján Meliško, neskôr prednosta sa povinne zúčastňoval na zasadnutiach pléna a rady ako zapisovateľ, ale hlasovacie právo nemal. Bol odborným poradcom MNV a dozeral na prácu zamestnancov. Ako štátnemu úradníkovi mu prináležalo rozhodovacie právo v matričných záležitostiach, do ktorých národné výbory nemali právo zasahovať. Jeho zástupcom bol Ladislav Ghillány. Úrad mal ešte ďalších štyroch zamestnancov: Jána Nikmona, Jozefínu Althaappovú, Emíliu Dírerovú a Máriu Kohútovú. Obvodný úrad MNV v Kľačane podliehal pod Okresný národný výbor v Prievidzi a povereníctvu vnútra. Vyvrcholením reorganizácie verejnej správy v obciach na Slovensku bolo vládne nariadenie č. 14/1950 Zb. o organizácii miestnych národných výborov. Na základe tohto nariadenia boli právomoci Obvodného úradu MNV v Kľačane presunuté na jednotlivé miestne národné výbory, čo znamenalo likvidáciu úradu. Likvidácia bola podľa zápisnice o zrušení Obvodného úradu MNV v Kľačane ukončená dňa 15. júla 1950 o 16. hodine. V rámci Nitrianskeho kraja bol Obvodný úrad MNV v Kľačane oficiálne zrušený výmerom KNV v Nitre č. 563/1950 sekr. zo dňa 7. júla 1950.</p>	
3.2.3.	Archival history	<p>Spisová manipulácia obvodného úradu MNV nebola osobitne upravená. Platil kancelársky poriadok pre obce a obecné a obvodné notárske úrady, vydaný uhorským ministerstvom vnútra č. 126 000/1902 B.N., ktorý upravoval aj spisovú službu obvodného úradu MNV. Vedúci, prednosta obvodného úradu MNV viedol registratúrny denník, nazývaný ako podací protokol (administratívny, všeobecný), do ktorého zapisoval všetky podania, či už prišli ktorémukoľvek miestnemu národnému výboru alebo priamo obvodnému úradu MNV. Prednosta doručenu poštu otváral a vybavoval. Spisy boli protokolované chronologicko-numericke, pričom spisy, týkajúce</p>	Dejiny archívneho fondu

		<p>sa jednej veci sa pripájali k číslu. Neprotokolovali sa tie záležitosti, pre ktoré sa museli viesť evidencie, zápisnice pléna, rady, komisií MNV, doručenky, zbierky zákonov a nariadení, úradné vestníky i oznamy. Zvlášť sa viedli protokoly pre dôvernú agendu. Spisy sa členili na prezidiálne (dôverné), ktoré rozsahovo tvorili menšiu časť a administratívne (všeobecné), ktorých bola väčšina. Počas vybavovania sa spisy ukladali do spisových obalov, na ktorých bolo poznačené o aký typ spisov ide, číslo spisu lomené rokom vzniku. Na konci roka sa vybavené spisy sústreďovali do spisovne úradu. Osobitné oddelenie tvorila účtovná agenda, do ktorej patrili písomnosti ako rozpočet, záverečný účet, majetkový inventár, pokladničné denníky, viažuce sa k hlavnej knihe hospodárenia. Samostatným celkom bola matričná agenda. Počas zániku Obvodného úradu MNV v Kľačane boli zápisnice zo zasadnutia pléna a rady od roku 1945, evidencie vedené pre každý jeden národný výbor zvlášť ako i voličské zoznamy k 15. januáru 1950, odovzdané jednotlivým MNV s tým, že majú odstrániť nedostatky vo vedení zápisníc nezviazané dať zviazať a doplniť chýbajúce podpisy predsedov i overovateľov. Všetky administratívne spisy do roku 1949 boli riadne vybavené a uložené kvôli lepšej dostupnosti v registratúrnom stredisku MNV v Nitrianskom Pravne, kde mali byť podľa potreby k dispozícii aj ostatným MNV. Okrem toho MNV v Nitrianskom Pravne bol povinný vyhotovovať odpisy, výpisy z písomností a evidencií bývalého úradu. Protokoly a indexy vedené do roku 1950 boli tiež uložené v MNV v Nitrianskom Pravne, len index z roku 1950 spolu s protokolom pre dôverné spisy vedeného od roku 1941 boli uložené v MNV v Kľačane. Aj matričné knihy narodených, sobášnych a zosnulých vedené do 31. decembra 1949 z dôvodu lepšieho prístupu pre všetkých obyvateľov dotknutých obcí boli uložené v Nitrianskom Pravne. Druhopy matrik boli odovzdané Okresnému národnému výboru v Prievidzi. Nevybavených bolo len 14 spisov z roku 1950, tieto úrad roztriedil a odovzdal na vybavenie miestnym národným výborom, ktorých sa týkali. Spisy Obvodného úradu MNV v Kľačane, ktoré boli uložené v MNV v Kľačane sa nachádzali v nevyhovujúcich priestoroch na povale úradu.</p>	
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	<p>Prvé záznamy boli prevzaté do archívu dňa 21. júna 1957. V prírastkovej knihe pod číslom 40 bola zapísaná administratívna agenda z rokov 1945 – 1949, ktorú tvorilo 10 kníh a 24 balíkov. Ďalšie dokumenty – evidencie z rokov 1943 – 1948, 2 knihy; spisy administratívne 1946 – 1950, 1 balík; účtovný materiál 1945 – 1947, 1 fascikel, boli odovzdané 21. mája 1964 v rámci akcie sceľovania fondov notárskych úradov a úradov MNV. Tieto boli zapísané pod prírastkovým číslom 155.</p>	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and content	<p>Archívny fond je po obsahovej stránke veľmi zaujímavý, pretože sa v ňom nachádzajú spisy z rokov 1945 – 1946, podávajúce retrospektívny pohľad na účasť obcí s obyvateľstvom nemeckej národnosti v boji proti fašizmu, v SNP, povojnovou kolonizáciou, ale aj počiatkami</p>	Obsah a rozsah archívneho fondu

		ťažkosťami v poľnohospodárstve a zásobovaní. Fond obsahuje tiež evidencie vydaných občianskych legitimácií, obecných svedectiev, domovských listov obcí Malinová, Vyšehradné. Administratívne spisy sa týkajú živností, domovej príslušnosti osôb, náborov robotníkov do Nemecka, evakuácie obyvateľstva do Nemecka, sociálnej výpomoci, vojnových škôd, volieb, evidencie osôb nemeckej národnosti určených na odsun, zriadenia skupinového vodovodu, konfiškácií. Súčasťou sú hlavné účtovné knihy, pokladničné denníky Miestneho národného výboru vo Vyšehradnom. Fond je zdrojom informácií o politických, spoločenských i hospodárskych pomeroch povojnového obdobia v obciach ležiacich v okrese Prievidza.	
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Prvé vyrad'ovacie konanie sa uskutočnilo v roku 1957 v Miestnom národnom výbore v Kľačane podľa smerníc Povereníctva vnútra uverejnených v Zbierke obežníkov pre KNV pod číslom 304/1953. Časť fondu po odovzdaní do archívu usporiadal okresný archívár Michal Tulík. Ďalšia časť písomností bola do archívu odovzdaná v zmysle smerníc Ministerstva vnútra zo 17. januára 1964 č. SV-5785/40-63 o ukladaní archívneho materiálu v štátnych archívoch a v archívoch národných výborov. Veľká časť dokumentov bola dôsledkom nevhodného umiestnenia a nepriaznivých poveternostných vplyvov zničená. Navyše značná časť bola rozhryzená myšami, a preto boli takto zničené záznamy po prevezení do archívu odovzdané do zberných surovín. Aj toto bola príčina toho, že sa vo fonde nezachovali dôverné spisy ako aj účtovný materiál. Navyše sa na povale nachádzali spisy piatich organizácii v úplnom rozsype. Pracovník okresného archívu Jozef Bilčík musel v roku 1964 najskôr spisy roztriediť do piatich fondov: Obvodný notársky úrad v Kľačane, so sídlom v Nitrianskom Pravne, Obvodný úrad miestnych národných výborov v Kľačane so sídlom v Nitrianskom Pravne, Miestny národný výbor v Kľačane, Jednotné roľnícke družstvo v Kľačane a Miestna osvetová rada v Kľačane. Následne ich zhruba usporiadal a sčasti zbavil nečistôt. Vnútorne vyrad'ovanie prvej odovzanej časti fondu uskutočnila počas jeho spracovávaní v roku 1963 Oľga Bražinová, nie je však známe, aké druhy písomností vyradila. Po hodnotení boli: Evidencia vydaných domovských listov 1938 – 1948, Evidencia trestaných z Brezian 1923 – 1947 a Evidencia trestaných z Poruby 1923 - 1950, v ktorých vedení sa pokračovalo aj po vzniku OÚ MNV v Kľačane, zaradené z dôvodu prevahy rokov do fondu Obvodného notárskeho úradu v Kľačane so sídlom v Nitrianskom Pravne.	Vyrad'ovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Očakáva sa prevzatie matričnej agendy po uplynutí lehoty uloženia.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Archívny fond je usporiadaný a sprístupnený združeným inventárom v štruktúre: Obvodný úrad miestnych národných výborov v Kľačane:	Spôsob usporiadania

		I.Knihy Evidenčné II. Spisový materiál 1.Registratúrne pomôcky administratívne 2.Spisy administratívne III. Účtovný materiál Účtovné knihy 1.Vyšehradné	
3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language/scripts of material	slovenský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	dobrý	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Okresný archív Prievidza v Bojniciach. Oľga Bražinová, Jozef Bilčík: Obvodné úrady miestnych národných výborov 1945 – 1950, skupinový inventár, Bojnice, 1963, evid. č. 536. Štátny okresný archív Prievidza v Bojniciach. Oľga Bražinová, Jozef Bilčík, Marta Gašparovičová: Úrady a obvodné úrady miestnych národných výborov (1940) 1945 – 1950 (1957), združený inventár, Bojnice 1989, evid. č. 2472.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Trenčíne, pracovisko Archív Bojnice, Tehelná 18, 972	Existencia

	of originals	01 Bojnice	a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Kópie neboli vyhotovené.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Obvodný notársky úrad v Kľačane 1889 – 1945 (1949) Okresný úrad v Prievidzi 1923 - 1945 Okresný národný výbor v Prievidzi (1918) 1945 – 1990 (1991) Miestny národný výbor v Chvojnici 1946– 1976 Miestny národný výbor v Kľačane 1946 – 1990 (1991) Miestny národný výbor v Malinovej 1950 – 1990 (1992) Miestny národný výbor v Solke 1950 – 1959 Miestny národný výbor vo Vyšehradnom 1950 - 1960	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publication note	Bilčík, Jozef – Obert, Štefan – Vitek Ernest. <i>Spravidca po okresných archívoch v Nitre, Prievidzi a Topoľčanoch</i> . Bratislava: Slovenská archívna správa, 1975, 542 s. <i>Informatívny spravidca štátnych archívov Slovenskej republiky II/2</i> . Bratislava: Ministerstvo vnútra SR, odbor archívniectva a spisovej služby, 2001, 346 s. LACKO, Richard a kolektív: <i>KLÁČNO 600 ROKOV PRVEJ PÍSOMNEJ ZMIENKY O OBCI Monografia obce</i> . Martin: Vydavateľstvo FOMI, s.r.o., 2013, 181 s.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Fond spracovala v rokoch 1963 - 1964 Oľga Bražinová a spolu s Jozef Bilčíkom vyhotovili inventár. V roku 1989 ho reinventarizovala Marta Gašparovičová. Dôvodom reinventarizácie bolo presťahovanie archívu z Prievidze do novej účelovej budovy v Bojniciach. Po presťahovaní nebolo možné nájsť spisy podľa existujúceho inventára. Opis fondu vyhotovila Zuzana Kotianová v apríli 2020.	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	15. 04. 2020	Dátum vyhotovenia opisu